

PERSONALITĂȚI ROMÂNE ÎN CIMITIRE NEMȚENE (I) GENERALUL HUGO SCHWAB; EPISCOPUL PARTENIE CIOPRON

ROMANIAN PERSONALITIES IN NEAMT COUNTY CEMETERIES (I) GENERAL HUGO SCHWAB; BISHOP PARTENIE CIOPRON

Col. (r) Dumitru STAVARACHE¹

Abstract: *Our paper opens a cycle of refunds for the collective memory. It refers to the tombs of some personalities in the Neamt area. General Hugo Schwab and Bishop Partenie Ciopron are the ones we refer to in this article. Unpublished documents and testimonies of leading representatives from the Roman Orthodox Church and the Army are presented.*

Keywrds: *Hugo Schwab, Partenie Ciopron, tombs in the Neamt area, Roman generals, Roman Orthodox bishops*

„Sunt umbre care dau mai mare strălucire luminii. Sunt morminte care dau viață. Din cultul morților răsar eroii și virtuțile. Și tot prin cultul celor trecuți din această viață, se dă cea dintâi răsplată celor ce au săvcârșit în lume virtuți și fapte însemnate pentru binele obștesc” Cuvinte rostite de marele ierarh al B.O.R., Visarion Puiu², la pomenirea unui alt mare ierarh, Melchisedec Ștefănescu, nemțean de origine³.

Din multele personalități ale neamului românesc, originare sau care își au locul de odihnă veșnică în plaiurile nemțene, ne vom referi în comunicările noastre la unele mai puțin cunoscute. În prezenta comunicare ne vom referi la două dintre acestea; un militar de excepție, generalul Hugo Schwab, etnic german în armata română și episcopul Partenie Ciopron, un simbol al relației între Biserică și Armată - doi din stâlpii de sprijin ai nației noastre.

Generalul Hugo Schwab((1887-1944)⁴

S-a născut la 27 iulie 1887, în localitatea Reghin, județul Mureș, ca fiu al dogarului Mihail Schwab și al soției sale Theresia. După studiile elementare, făcute la

¹ Istoric militar, București. Fondator și președinte de onoare al Asociației *Visarion Puiu*

² Vezi Dumitru Stavarache, *Mitropolitul Visarion Puiu.Legături cu zona Neamțului*, în *Analele Liceului „Vasile Conta” Târgu Neamț*, Nr.1, 2019, pp.108-112

³ 16/29 mai 1922, Roman, *Cuvânt rostit de episcopul Visarion Puiu al Argeșului la parastasul de 30 de ani al episcopului Melchisedec Ștefănescu al Argeșului*, publicat de Dumitru Stavarache, *Episcopul Melchisedec Ștefănescu și mitropolitul Visarion Puiu.Interferențe*, în revista THEOLOGOS, Anul I, nr.1-6, ianuarie-iunie 2006, pp.30-41.

⁴ Sinteză realizată pe baza Memoriului personal al generalului Hugo Schwab, aflat în Arhivele Militare Române și a cercetărilor proprii efectuate la Humulești și Mănăstirea Agapia. Vezi și: Marian Ștefan, Alexandru Duțu, *Generalul din cimitirul mănăstirii Agapia*, în *Magazin istoric* nr.8, 1992, p.8-14; *Armata română în al doilea război mondial(1941-1945)*, Editura enciclopedică, București, 1999, p.362-363; Dorin-Ioan Rus, *Sub semnul lui Marte.Militarii Reghinului*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2007, p.504-506; Manuel Stănescu, *GeneralHugo Schwab, simbol al demnității militare*, în *Document.Buletinul Arhivelor Militare Române*, nr.2, 2008, p.81-82.

Reghin și Târgu Mureș, a urmat Școala de Cadeți de Infanterie, de la Sibiu. În anul 1905, este recrutat pentru Regimentul 5 Infanterie, cu gradul de cadet adjunct de ofițer; regimental avea garnizoana la Eger. Avansat locotenent, în Regimentul 1 ungar Freiherr von Klobucar(1908) și locotenent major, în Regimentul 1 Infanterie galițian Prinz zu Sachsen Coburg Saalfeld nr.57(1912).

La declanșarea Primului Război Mondial pleacă pe front în Galiția, ca adjutant de batalion, la Batalionul 1 din Regimentul 5 Infanterie. Cade prizonier la ruși (24 noiembrie 1914) și este trimis în lagărul de la Irkutsk, Siberia. Se întoarce din prizonierat în primăvara anului 1918 și pleacă voluntar pe frontul de vest; este rănit în luptele de la Verdun și trimis în lazaretul de la Budapesta; după refacere, în septembrie 1918, pleacă din nou pe front, la Sedan, cu Regimentul 5 Infanterie; este avansat căpitan(1 septembrie 1918).

La 17 iulie 1919, Hugo Schwab a trecut în armata română; a participat la luptele de pe Tisa, îndeplinind funcția de comandant de companie și apoi de batalion. În perioada interbelică a urcat în ierarhia militară până la gradul de general, fiind la comanda unor unități din mai multe garnizoane: Târgu Mureș (până în 1921), Turda (1921-1923), Alba Iulia (1924-1928), Târgu Mureș (1929-1930), Bazargic (1931-1938), Constanța (1938-1941). A participat la război, pe Frontul de Est, la comanda unor mari unități române: Divizia 9 Infanterie(1941-1042), Corpul 3 Armată(1943), Corpul 1 Munte(18 octombrie 1943-15 august 1944), Corpul 7 Armată(15-24 august 1944). Caracterizările de serviciu, atât din timp de pace cât mai ales din timp de război, îl prezintă, pe Hugo Schwab, ca pe un adevărat profesionist. Stau mărturie distincțiile militare acordate de-a lungul carierei sale⁵.

Cu privire la starea civilă: s-a căsătorit în anul 1920, cu domnișoara Hedwig Schuller și au avut doi copii (o fată, Hedwig, n.1921 și un băiat, Helmut, n.1930; în anul 1941, cei doi soți divorțează⁶.

La 24 august 1944, în condițiile capturării lui de către sovietici, generalul Hugo Schwab, s-a sinucis⁷. Mormântul său se află în cimitirul Mănăstirii Agapia, străjuit de o cruce ortodoxă, din metal; pe placa metalică aplicată pe cruce, în afară de generalul Hugo Schwab, mai sunt trecute două nume; mormântul este bine îngrijit, presărat cu flori, iar o candela străjuiește permanent la căpătâi. În semn de omagiu și prețuire a celui care a pus mai presus demnitatea decât propria viață, la Humulești (unde a

⁵ În armata austro-ungară: Ordinul „Signum Laudis”, clasele I și II, cu spade; „Crucea Regele Carol” și „Crucea de Fier germană”, clasa a II-a. În armata română: „Coroana României”, „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918”, Medalia „Victoria a Marelui Război”, Ordinul „Steaua României” în grad de Cavaler, „Coroana României” în grad de Comandor.

⁶ Desfacerea căsătoriei s-a făcut prin hotărâre judecătorească(nr.90 din 21 iunie 1941), pronunțată de Tribunalul Județului Constanța, Secția I-a.

⁷ Condițiile în care a avut loc acest tragic eveniment, au fost relatate ulterior, prin rapoarte înaintate către Marele Stat Major, de cei care erau în mașină cu generalul Hugo Schwab: Col.At,Lișcu, șeful de Stat Major al Corpului 7 Armată, Gen.Gheorghe M.Cosma, Șeful Artileriei Corpului 7 Armată și Cpt.Lucian N.Theodoru.

murit), o stradă îi poartă numele iar pe o placă de marmoră, în apropierea bisericii din Humulești, este consemnată jertfa acestui miliar de elită din armata română.

În vara anului 2001 au avut loc manifestări de omagiere a generalului Hugo Schwab, oglindite în presa locală din județul Neamț, în special ziarul “Ceahlăul”. Prezentăm în continuare, un extras din *Cuvânt cu prilejul Trisanghionului la mormântul generalului Hugo Schwab – Cimitirul Sfintei Mănăstiri Agapia*, 4 august 2001⁸

În decembrie 1944, Maica Agafia Velase, starea de atunci a Mănăstirii Agapia, adevăra într-un document al vremii (Anexa nr.1) înmormântarea cu toate cele cuvenite în rânduiala ortodoxă, în Cimitirul Sfintei Mănăstiri, la 05.11.1944, a celui care fusese general și comandant al Corpului 7 armată român, Hugo Schwab. Cine a fost Hugo Schwab? Un creștin, aproapele, un sas din Transilvania, care avansase pe treptele ierarhiei militare. Intrase în Primul Război Mondial cu gradul de căpitan în armata austro-ungară, căzuse prizonier pe frontal rus și fusese eliberat în 1918. În 1919 devine ofițer active în armata română. (În al doilea război mondial, pe frontal de Est, n.n.), reușește în mai 1944 să evacueze 42.000 ofițeri și trupă ai armatei româno-germane încercuți în sectorul sudic al litoralului Crimeii.

În 20 august 1944 armata sovietică străpunsese apărarea germane-română pe frontal Iași-Chișinău. Corpul 7 armată român condus de generalul Hugo Schwab se afla pe înălțimile de la est și vest de Tg.Neamț. Generalul primise ordin (la 23 august, n.n.) să înceteze ostilitățile împotriva oștirii sovietice și să se deplaseze imediat într-o poziție de așteptare.

În 24 august 1944 generalul, dorind să efectueze o inspecție a trupelor în retragere, este oprit de rușii care intraseră deja în Humulești....Ce face un om cu anumite principii într-o situație limită? Cum acționează? Generalul s-a sinucis imediat. Da, știm. Nu avem dreptul să ne luăm viața pe care ne-a dăruit-o Dumnezeu. Totuși să meditam puțin. În noiembrie 1944, maicile acestei mănăstiri au dat ultimele îngrijiri creștinești trupului neînsuflit al unui om care alesese poate din mândrie, poate din neputința data de amintirea unui alt prizonierat la ruși(1917), să nu mai fie umilit încă odată. Maicile noastre văzuseră cu ochii lor răniți, morți, situațiile limită, pentru că războiul le angajase și pe ele ca surori de caritate pe front. Ce se poate spune de acest gest al generalului într-o situație limită, decât aducând un exemplu asemănător din Viețile Sfinților și martirilor“⁹

⁸ Documentul se află în Arhiva Mănăstirii Neamț.

⁹ Este pomenită Sf.Muceniță Eufrasia, fecioară din sec al IV-lea, care a preferat să moară decât să-și piardă curăția, dar sunt cunoscute și alte asemenea exemple.

Episcop general de brigadă dr. Partenie Ciopron (1896 – 1980)¹⁰

Cu numele de Ștefan Ciopron, s-a născut la 30 septembrie 1896 în comuna Păltiniș, fostul județ Dorohoi, într-o familie de oameni gospodari. A urmat clasele primare în comuna natală, iar în preajma Primului Război Mondial, școala de cântăreți bisericești de la Iași. A fost încorporat la 1 noiembrie 1916, ca soldat în Regimentul 29 din Divizia 8 Infanterie, cu care a participat la luptele pe frontal din Moldova. La 29 iulie 1917, în timpul ofensivei Armatei a 2-a Română, condusă de generalul Alexandru Averescu, cade rănit în zona Cașin, fiind trimis la spitalele de campanie din spatele frontului. După demobilizare se retrage la mănăstirea Slatina, din fostul județ Baia, unde este călugărit (21 mai 1921) sub numele de Partenie. A făcut studii la Seminarul Veniamin Costachi din Iași (1921-1929), apoi a la Facultatea de teologie din Cernăuți (1929-1933), unde a obținut și doctoratul (1937). Hirotonit preot (20 aprilie 1924), a îndeplinit mai multe funcții în eparhia Mitropoliei Moldovei: funcționar la Cancelaria Mitropoliei, consilier referent, exarh al mănăstirilor, preot la Catedrala Mitropolitană din Iași, profesor de științe religioase la Liceul de fete etc.

La 24 septembrie 1937 a fost hirotonit, de Sf. Sinod al BOR, arhiereu al Episcopiei Armatei. Partenie Ciopron, este considerat ca cel care avut cele mai importante realizări: a revigorat instituția clerului militar prin creșterea numărului de preoți¹¹, prin desfășurarea activităților pe baza unui plan unitar urmărit cu fermitate, vizite pastorale în toate garnizoanele ș.a.; a fondat și editat revista *Arma Cuvântului*, ca “organ oficial al Episcopiei Militare.” Pe timpul Campaniei din Est, Episcopul Partenie Ciopron a preluat și conducerea Episcopiei Hotinului cu sediul la Bălți¹²; în acea perioadă a înființat și coordonat organul de presă al Eparhiei Hotinului, *Biserica Basarabeană*.

În perioada participării României la cel de al Doilea Război Mondial (1941-1945), preoții militari activi (peste 100) și cei mobilizați au însoțit trupele române în ambele campanii, de Est și Vest. Dintre datoriile curente ale acestora menționăm următoarele: îmbărbătarea la luptă; săvârșirea de slujbe atunci când condițiile acțiunilor militare erau favorabile; organizarea cimitirelor ostașilor căzuți în lupte, cu evidența datelor de identificare strict necesare – gradul, numele și prenumele, unitatea militară, data decesului, locul unde este mormântul, denumirea și locul ș.a.; redactarea scrisorilor de înștiințare a familiei celui căzut la datorie e.t.c.

¹⁰ Aurel Pentelescu, Ionuț Constantin Petcu, *Episcopii Armatei Române*, Editura Militară, București 2016, pp.81-97.

¹¹ În anul 1937, la instalarea ca Episcop al Armatei, a lui Partenie Ciopron, Episcopia Armatei dispunea de 38 de preoți militari activi, ca la intrarea în Război, în anul 1941, numărul acestora să ajungă la 111. Cf *Anuarului ofițerilor activi ai Armatei Române*, în anul 1944 funcționau 102 preoți militari activi; diferența o face pierderile pe front (3 dispăruți și un decedat) și retragerile (5).

¹² Catedrala *Sfinții Constantin și Elena*, din Bălți a fost una dintre capodoperele veșnicului de pomenire Visarion Puiu (1879-1964) – episcop al Argeșului (1921-1923), episcop al Hotinului (1923-1935), mitropolit al Bucovinei (1935-1940), Șef al Misiunii Bisericești în Transnistria și mitropolit al Odesei (1942-1943), fondator și conducător al Eparhiei Românilor din Străinătate (1945-1958); mitropolitul Visarion Puiu a fost cel care l-a hirotonit arhiereu pe Partenie Ciopron.

Rapoartele trimise Inspectoratului Clerului Militar, de către preoții militari activi, consemnează activitățile multiple și diverse desfășurate de aceștia; un număr impresionant de asemenea documente (258) a fost publicat

¹⁶În unul din aceste rapoarte (Nr.24, 1941), preotul căpitan Dumitrescu H.Marin, detalia că pe timpul traversării a 23 de localități din Ucraina, a desfășurat pentru populația civilă, următoarele acțiuni de asistență religioasă: 843 botezați, 574 împărtășiți, 4 biserici deschise pentru cult, 7 capele deschise, 434 molitve, 606 parastase, 55 masluri, 22 înmormântări, 8 servicii divine(Sf.Liturghie), 27 sfințirea apei¹⁷.

Revista Episcopiei Militare, *Arma Cuvântului*, a oglindit în paginile ei activitatea de adevărați misionari a preoților militari pe Frontul de Est. Unii preoți militari au făcut însemnări pe timpul cât au fost pe front, unele adevărate jurnale, care oferă imagini deosebite și detaliate ale activității lor. Un astfel de jurnal a ținut preotul amintit mai sus, căpitan Dumitrescu H.Marin (care a însoțit o unitate de Vânători de Munte până la Alagir, în Gruzia), jurnal care se află depus la Muzeul Militar Național și care ar trebui publicat și mediatizat.

După tragicele evenimente de la 23 august 1944, România a intrat în sfera de influență a URSS. Transformările din întreaga societate românească au inclus și armata română. S-a trecut la implementarea sistemului sovietic, în acțiunea de realizare a Armatei Populare, considerată de tip nou. Aparatul politic introdus în armata română încă din mai 1945, a devenit aparat de partid, secție a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român. Acest aparat politic a supus Episcopia Armatei unui adevărat asediu în perioada 1945 – 1948. La puțin timp după proclamarea Republicii Populare Române(30 decembrie 1947) și abdicarea silită a Regelui Mihai I, Episcopia Armatei a fost desființată.Aceasta s-a făcut prin *Legea privind regimul general al cultelor*, din 4 august 1948. Preoții militari au fost trecuți în rezervă, la fel și episcopul Partenie Ciopron.

După desființarea Episcopiei Armatei(1948), episcopal Partenie Ciopron a fost o perioadă director al Seminarului Monahal de la Mănăstirea Neamț (1948-1949), vicar patriarhal (1949-1950), stareț la Mănăstirea *Sf.Ioan cel Nou*, de la Suceava (1950-1961) și în ultima perioadă a vieții, timp de 16 ani, a păstorit Episcopia Romanului și Hușilor¹⁸. Bolnav, la 1 ianuarie 1978 s-a retras la Mănăstirea Văratec. A decedat la 28 iulie 1980, fiind înmormântat cu fast arhieresc în cimitirul Mănăstirii.

În timpul vieții a publicat în periodicele: *Viața Monahală*, Iași(1934-1937), *Arma Cuvântului*, buletinul Episcopiei Armatei, Alba Iulia (1940-1944), *Biserica Basarabeană* (Bălți, 1942-1943), *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași.

¹⁶ Gheorghe Nicolescu ș.a., *Preoți în tranșee, 1941 – 1945*, editura Europa Nova, București, 2000, 392p.

¹⁷ *Idem*, p.128-129.

¹⁸ Perioada 1978-1980, episcopul Partenie Ciopron a petrecut-o la Mănăstirea Văratec, unde s-a retras, fiind bolnav. A trecut la cele veșnice la 28 iulie 1980 și a fost înhumat în cimitirul mănăstirii. Detalii la Aurel Pentelescu, Ionuț Constantin Petcu, *op.cit.*, pp.95-97.

La Centenarul nașterii sale (1996), manifestare organizată de *Revista de Istorie Militară*, s-a instalat pe zidul Muzeului Mănăstirii Văratec o placă de marmură cu detaliile episcopatului său. Au fost prezenți la Văratec reprezentanți de frunte ai clerului, ai administrației locale, istorici militari, mireni, care au elogiat personalitatea episcopului Partenie Ciopron (Anexa nr.2). Prima promoție de preoți militari (1996), de după reintroducerea asistenței religioase în Armata Română, a primit oficial denumirea Promoția “Episcop general de brigadă dr.Partenie Ciopron”. Timp de mai mulți ani (1994-1998), *Revista de Istorie Militară* a instituit Premiul “Episcop dr.Partenie Ciopron”, pentru cele mai valoroase studii publicate la rubrica *Armata și Biserica*, fiind singura publicație cu rubrică permanentă și cu un premiu instituit întru pomenirea vieții și activității episcopului Partenie Ciopron¹⁹.

BIBLIOGRAFIE

- Anuarului ofițerilor activi ai Armatei Române*, 1944.
- Armata română în al doilea război mondial(1941-1945)*, Editura enciclopedică, București, 1999.
- Stavarache Dumitru, *Episcopul Melchisedec Ștefănescu și mitropolitul Visarion Puiu.Interferențe*, în revista THEOLOGOS, Anul I, nr.1-6, ianuarie-iunie 2006.
- Stavarache Dumitru, *Mitropolitul Visarion Puiu.Legături cu zona Neamțului*, în Analele Liceului „Vasile Conta” Târgu Neamț, Nr.1, 2019.
- Măță Cezar, *Arhivele militare românești, privind activitatea confesională pe Frontul de Est*, în ARMATA ȘI BISERICA, București, 1996.
- Nicolescu Gheorghe, ș.a., *Preoți în tranșee, 1941 – 1945*, editura Europa Nova, București, 2000.
- Pentelescu Aurel, Petcu Ionuț Constantin, *Episcopii Armatei Române*, Editura Militară, București 2016.
- Rus Dorin-Ioan, *Sub semnul lui Marte.Militarii Reghinului*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2007.
- Stănescu Manuel, *GeneralHugo Schwab, simbol al demnității militare*, în „Document. Buletinul Arhivelor Militare Române”, nr.2, 2008.
- Șoimaru Vasile (coordonator), *Cotul Donului 1942: eroism, jertfă, trădare*, ediția a doua, revăzută și completată, Chișinău, 2013.
- Ștefan Marian, Dușu Alexandru, *Generalul din cimitirul mănăstirii Agapia*, în „Magazin istoric”, nr. 8, 1992.

¹⁹ *Ibidem*, p.97.

Anexa nr.1

ADEVERINȚĂ²⁰

Noi, Arhimandrita Agafia Velase, Stareța Sfintei Mănăstiri Agapia, județul Neamț, adevărim prin prezenta că, în ziua de 4 noiembrie 1944, a fost adus și în ziua de 5 noiembrie 1944 înmormântat la această Sf.M-re , corpul Generalului Hugo Schwab, Comandantul Corpului 7 Armată, care a căzut în ziua în ziua de 24 august 1944, în timpul retragerii de pe front, pe teritoriul comunei Humulești Neamț, unde a și fost înmormântat provizoriu.

Martor ocular al căderii lui precum și a îngropării acolo, a fost caporalul Bucur Ioan ctg.1944, Divizia Vânători de Munte, prin a cărui sânguință a fost adus la această Sf.Mănăstire și îngropat cu toate rânduielile creștinești.

Clerul și Soborul Sf.Mănăstiri a fost bucuros de a-l avea aici, și deci a contribuit cu toată dragostea (nu cu bani) și cu ostenele aducerii și a înmormântării lui, așa cum se cere creștinește.

Drept care prin prezenta, spre adevărire, pentru înștiințarea Unității Armatei din care a făcut parte sus numitul general, cât și a familiei sale.

Stareța Arhimandrită Agafia Vela

M(aica) Alex(andra) Rață

Document original, dactilo, semnături olografe. În partea stg. sus, sunt trecute olograf două numere de înregistrare: „275 și 276 din Dec.25/ 944”.În dr.sus sunt trecute olograf, două rezoluții: „Date cap.Bucur Ioan” și „II.Căpitanul Bojiu Antonie din Divizia 103 Vânători Munte Câte o adevărință în 2 exemplare și copie”.

Anexa nr.2

Din consemnările unor participanți la Centenarul episcopului Partenie Ciopron, 30 septembrie 1996, Mănăstirea Văratec și Roman: Mitropolitul Barztolomeu Anania al Clujului; Episcop Eftimie Luca, Roman; Pr.Ic.Stavr.Nicolae Todericiu, Alba Iulia; Arhidiacon Ioan Ivan, M-rea Neamț; Stareța Nazarie Niță, M-rea Văratec; Arhimandrit

²⁰ Documentul se află în Arhiva Mănăstirii Agapia și nu avem cunoștință să fi fost publicat până acum.

Macarie Ciolan, M-rea Neamț; General Vasile Bărboi, Roman; Cdr.Aurel Pentelescu, București.

„Istoria unui neam începe cu leagănul mormintelor lui și se continuă cu lumina celor ce-i prefigurează învierea.

Solidar cu destinele – glorioase, dar și tragice ale neamului nostru, Episcopul dr.Partenie Ciopron este astăzi cu noi la Văratec, în ceasul în care se împlinesc o sută de ani de la nașterea sa.

Mulțumim lui Dumnezeu că, adunați laolaltă, ostași ai lui Hristos și ostași ai Armatei, l-am putut pomeni, cu dreaptă cinstire, pe Episcopul Partenie, atât în duhul Sfintei Liturghii cât și în acela al parastasului din biserică și de la mormântul său.

Fie-i memoria binecuvântată și cerurile lui Dumnezeu pururea deschise!”

Mitropolit Bartolomeu al Clujului²¹

„...Pe drept cuvânt P.S.Sa a intrat în istorie în calitatea sa de conducător spiritual al ostășimii române, precum și de Episcop al Eparhiei Romanului și Hușilor. În calitate de succesori al Prea Sfinției sale, rog pe bunul Dumnezeu de a-l sălășlui în corturile dreptilor. Deasemenea, toată aprecierea pentru organizatorii acestei festivități care întărește legăturile spirituale între Biserica noastră și armata țării noastre.”

Episcop Eftimie Luca, Roman

„Ne închinăm în fața memoriei marelui Om și Ierarh. Îi aducem multă recunoștință și un pios omagiu. El a făcut parte din *Armata Oituzului*. Și asta e destul! Să nu uităm că ceea ce face pe om nemuritor este eroismul, spiritul de jertfă, iubirea fierbinte de Țară și de Dumnezeu.”

Preot Iconom Stavrofor Nicolae Todericiu,
fost Consilier și Vicar Eparhial al Episcopului Armatei,
Dr.Partenie Ciopron, Alba Iulia

²¹ Mitropolitul Bartolomeu Anania, care l-a cunoscut îndeaproape pe episcopul Partenie Ciopron, s-a aflat la căpătâiul acestuia atunci când a trecut la cele veșnice și tot el a oficiat slujba arhierescă de pomenire cu ocazia Centenarului.

„Ierarhul și Generalul Dr.Partenie Ciopron a trecut printr-o fază destul de zbuciumată. Ceea ce nu i-a oferit integral prezentul în care a trăit , manifestarea din 30 septembrie 1996 s-a transformat într-o extraordinară restituire care va rămâne ca o pagină de istorie de mare rezonanță peste ani. Va fi o pildă vie pentru generația actuală din viața armatei noastre purtătoare de glorie.”

Arhidiacon Ioan Ivan, Mănăstirea Neamț

„Noi, soborul Sfintei Mănăstiri Văratec, mulțumim lui Dumnezeu că am ajuns această zi în care s-a făcut dreptate robului lui Dumnezeu Episcop Dr.Partenie Ciopron, General al Armatei, căruia cu nevrednicie am slujit în ultimile zile ale Prea Sfinției Sale. Mulțumiri deosebite reprezentanților Armatei Române care au organizat această aleasă serbare cu prilejul Centenarului de la nașterea P.S.Episcop Dr.Partenie Ciopron.

Trăiască Armata! Bunul Dumnezeu să ocrotească Țara și Biserica noastră și pe toți fiii Patriei!”

Proinstareța Stavroforă Nazaria Niță, Văratec

„Cuvintele nu pot cuprinde niciodată totul din câte ar trebui spuse la o asemenea manifestare....Slujitor al celor două altare, Patria și Biserica strămoșească, venerabilul Episcop General de Brigadă Dr.Partenie Ciopron rămâne pentru posteritate o pildă vie de slujire și dăruire demnă. ..Sensibilitatea cu care au fost prezentate momentele din viața și activitatea de slujire a Bisericii și a patriei ne-a folosit duhovnicește și ne-a înprospătat chipul și calitățile marelui Arhiepiscop Partenie Ciopron”.

Arhimandrit Macarie Ciolan, M-rea Neamț

„Exprim satisfacția și bucuria de a participa la aniversarea centenarului de la nașterea Episcopului Armatei , Dr, general de brigadă Partenie Ciopron , care între altele a participat în 1947 la căsătoria religioasă a tânărului de atunci Căpitan Bărboi Vasile, împreună cu Părintele Adăscăliței – confesorul garnizoanei Roman și Părintele Platon, parohul Bisericii Sf.Voievozi. Mulțumesc lui Dumnezeu pentru acest prea fericit moment din viața mea.

Doresc să exprim deasemeni aprecierea mea pentru conducerea Revistei de Istorie Militară, pentru maniera în care a organizat și condus lucrările și pomenirea la Văratec și la Roman”.

General de Corp de Armată(r) Bărboi Vasile, Roman

„O mare sărbătoare creștinească și românească!...

Măreția omului și ierarhului Episcop dr. Partenie Ciopron a fost și rămâne deasupra gesturilor noastre mărunte, potrivnice! A fost o mare sărbătoare de aleasă simțire românească și cuget creștin. ...

Fie ca amintirea Episcopului dr. Partenie Ciopron să dăinuie în amintirea celor care l-au cunoscut și în amintirea celor care au trăit renaștera Sa!”

Cdr. Prof. Dr. Aurel Pentelescu, București

Comunicarea noastră are meritul de a deschide un ciclu de restituiri, pentru memoria colectivă, a unor valori culturale și spirituale din arealul Neamț; aceasta prin mărturiile însemnelor din cimitirele nemțene. Generalul Hugo Schwab și episcopul Partenie Ciopron sunt primele personalități asupra cărora facem referire. Scoatem în evidență două aspecte: ineditul unor documente și informații, pentru prima dată date publicității, referitoare la înmormântarea generalului Hugo Schwab la M.rea Agapia; prezența la comemorarea episcopului Partenie Ciopron a unor reprezentanți de frunte ai BOR și Armatei, a căror intervenții și consemnări, în parte publicate de noi, se constituie ca valoroase mărturii documentare.